

קד:

ערכי פסחים פרק עשירי פסחים

עין משפט
גרי מצוה

בג א מ"י פ"ה מה"ל
ברכות הלכה ה'
יפ"ה הלכה א ספג עשין
ס:

רבינו תנאל

עולא איקלע לטובטריאח
ואבריל בין קדש לחול
בלבד, (אלא) כלאן ברכה
בתחלה וברכה סוף, אלא
אמר בא"י המבדיל בין
קדש לחול בלבד. אוחבי
עליה, כל הברכות כולן
פוחת בהן בברוך וחומס
בהן בברוך חוץ מברכת
המנוחה וברכת הפירות
וברכת המנוחה לחברתה
וברכת אחרונה שברכות
שבע, שיש בהן פוחת
בברוך ואינו חומס בברוך.
ויש טוהן חומס בברוך
ואינו פוחת בברוך. הטוב
ומטיב פוחת בה בברוך.

ולית הלכתא בוותיה. וטעמא לפי שאין חותמין בשמים וזרייתא סברה
(כ"ר) [כמאן] דלמר בפי' ג' שאלכו (בכרית ד' מט.) חותמין בשמים
ופי' רבנן דהלכה כשמואל דחמיס בין קודש לחול מדחתמין כמולאי
שנת לייט בין קודש לקודש ספ"ק דמולין (דף טו.) ש"מ כמולאי שנת
דחול חותמין בין קודש לחול:

כל הברכות פוחת בברוך וחומס
בברוך. ומינה נרקה דלחלי
נשמה אמאי לא פוחת בברוך דהא
מעיקרא לא הוית סמוכה לחברתה
כדאמרין בכרית (דף טו.) כי ממער
לומר אלחי נשמה וכן קשה מאתה
הוא עד שלא נברא העולם ותפלת
נראה אלחי נשמה וכן קשה מאתה
הדרך שחומס ואינו פוחת בברוך
וי"ל לפי שאין ברכות אלא שנת
ותפלה בעלמא וברכה שאחר מגילה
נראה דחתמין בא"י האל הנפרע
לעמו ישראל מכל זריהס האל
המושבע שהיא ארוכה ולא דמיא
לברכת פירות ומלות שהן קצרות
וכן יש גירושמי דמגילה ובגמרא
(דף טז. א.) כספרים ישנים דחומס
זה בברוך האל הנפרע כו' וברכה
דנורא נפשות רבות חומס גירושמי
בא"י מי העולמים: חו"ץ מברכה
המנוחה לחברתה. פירוש לפי שנת'
בראשונה אין צריך לפתוח השניה

ולית הלכתא אמר ליה רב יהודה לרב יצחק
לפומבדיתא אמר ליה רב יהודה לרב יצחק
בר' זיל אמטי ליה כלכלה דפירי והוי היכי
אבריל לא אול שדר ליה לאבוי כי אתא
אבוי א"ל היכי אמר א"ל ברוך המבדיל בין
קודש לחול אמר ותו לא אתא לקמיה דאבוה
א"ל היכי אמר אמר ליה אנא לא אולי אנא
שרייתיה לאבוי ואמר לי המבדיל בין קודש
לחול א"ל רברבנותיה דמר וסררותיה דמר
גרמא ליה למר דלא תימא שמעתייה מפומיה
מיתבי"ב *כל הברכות כולן פוחת בברוך
וחומס בהן בברוך חוץ מברכת מצות וברכת
הפירות וברכה החמוכה לחברתה וברכה
אחרונה שבקריית שמעו שיש מהן פוחת
(בהן) בברוך ואין חומס בברוך ויש מהן
שחומס בברוך ואין פוחת בברוך והטוב
והמטיב פוחת בברוך ואינו חומס בברוך
קשיא

המבדיל בין קודש לחול. ותו לא אמר בה שאר הדלות ולא חתם בה:
היא גרמא ליה למר. שלא הלכת אהה בעמך: וברכס המלוס. כגון
להתעטף בציצית ועל נטילת לולב: וברכה הסמוכה לחברתה. כגון
אוחס של שמונה עשרה: וברכה אחרונה שבקריית שמעו. אע"פ שאין

ברכה אחרת למעלה הימנה שהתחיל
בה בברוך: יש מסן. מאלו שהוכרזו
שפוחת בהן בברוך ואינו חומס
בברוך כגון ברכת פירות ומלות:
ויש מסן שחומס ואינו פוחת. כגון
ברכה הסמוכה לחברתה שהרי
פוטרתה הראשונה שנפתחה בברוך:
הטוב והמטיב. אף על גב דקמוכה
לחברתה שהרי התחיל בברכת
המוון בברוך משום דברכה בלגמי
נפשה אימתן משום הרוגי ביתר וכולה
הודאה בברכת הפירות ומלות:
קשיא

רשב"ם
ולית הלכתא כוותיה אלא כרב
יהודה ומדהתם כמולאי שנת ליום
טוב חתמין בין קדש לקדש האל
כמולאי שנת לחול חתמין בין קדש
לחול כן נראה בעיני דאי לא מימא
הכי שמואל דלמר כמאן ואין היכי
קיימין כוותיה דללקמן: ולית
הלכתא כוותיה. כ"ר יהושע בן חנניה

לפי שאין חותמין בשמים בפרק שלשה שאלכו (בכרית דף טו.) אלא כשמואל
דהא לייטי עלה דרב: ויל אמטי ליה. לעולא ובעיליה וזו מראה
היאך מבדיל: המבדיל בין קדש לחול. הוא דלמר ותו לא: א"ל.
רב יהודה לרב יצחק נביה: סררוטיס דמר. כעס עליו על שלא
הלך הוא בעצמו: דלא סיגמר שמעטיס ממוטיה. דרב יצחק
אלא מפומיה דלחי ואמרין (יבמות דף טז.) כל תלמיד חכם שאומר
דבר שמועה מפיו שפוחתו רובנות בקרב: ברכה המלוס. כגון
להתעטף בציצית ועל נטילת לולב וטעמו של דבר לפי שאין בהן
ריבוי בריות: וברכה הסמוכה לחברתה. כגון אוחס של שמונה
עשרה בריות: וברכה אחרונה שבקריית שמעו. אע"פ שאין ברכה
אחרת למעלה הימנה שהתחיל בה בברוך שהרי הפסיק קריית
שמעו אע"פ אינו מתחיל בה בברוך וחסנין לה ברכה הסמוכה
לחברתה לאומה שלפני ק"ש שהרי מחוברת אמת וייטיב על סופו של ק"ש
וכדאמרין בכרית (דף י"ד.) שצריך לקמור אמת וייטיב אחר אני ה'
אלהיכם כדכתיב ו' אלהים אמת הלך כחדא ברכתא אריכתא דמיא:
יש. מאלו שהוכרזו שפוחת בהן בברוך ואינו חומס כגון ברכת פירות
ומלות: יש מסן. שחותמין ואינו פוחת כגון ברכה הסמוכה לחברתה
שהרי פוטרתה הראשונה שנפתחה בברוך: וברכה הטוב והמטיב.
בברכת המוון. אע"פ דקמוכה לחברתה שהרי התחיל בברכת
המוון אף על פי כן פוחת בה בברוך משום דברכה בלגמי נפשה
אימתן משום הרוגי ביתר שניתנו לקבורה הטוב שלא הסריחו
והמטיב שניתנו לקבורה(ו) אכל אנו מאריין בה קת כלי לומר בה שלם
מלכות דמפרש בפ' שלשה שאלכו (בכרית מט.) הלך כולה חזא
הודאה היא בברכת הפירות ובברכת המלות ולא בעיא חתימה:
קשיא

ולא הו הפסוקים הפסק כמו ברכה אחרונה שבקריית שמעו דלא הו
לשתתב ומיהו קשה מיהללון דלילי פסח דאין מצריין לקרוא את ההלל לכן נראה דברכה שאחר פסוקים אין לרין פתיחה
שנלא פתיחה יכרת התחלה וצירושלמי (דכרית פ"ה) פריך והרי גאולה פי' אשר גאלנו דקמוכה לברכה דקריית הלל ומשני שניא
היא הלל אם שמע דבהכ"י יא פירוש שהו קורין הלל בלילי פסח בבית הכנסת כדאיתא במס' סופרים (פ"ה הלכה ט') התיב ר' אלעזר
בר ר' יוסי והרי סופה פירש רבינו שמואל בר ר' שמעון סופה סוף ברכה דאשר גאלנו שחומס בברוך והיא כולה הודאה ומשני שמיס
הן אמת להבא ואמת לשעבר פירוש שהי גאולות אשר גאלנו גאולה דלשעבר וגאולה להבא שחומס בברוך ולכן חומס בברוך
דאין כולה הודאה דיש בה הפסק ותפלה שיגאל אותנו ופריך מהגדלה דפירשית לעיל ופריך והרי נברך פי' ברוך הוא שאלכו משלו
כו' דהיא ברכה בפני עצמה כדאמרין בפ' ג' שאלכו (בכרית ד' מו.) ומתחיל ברכת הון בברוך אע"פ שסמוכה לנברך ומשני שניא היא שאס
היו שנים אוכלים אין אומר נברך ופריך והרי הון פי' שאומר אחריו נודך ואין פוחת בברוך אע"פ שפעמים אינה סמוכה לברכה הון
כשראו העינים לזמן והשלישי מפסיק לרב ששת עד הון צריך לשמוע והלכה כרב ששת באיסורי וכשיגמור סעודתו אומר התם בסיף
שמעתי דרבנן אמרי יחזור למקום שפסק קשיא ועוד פריך והרי המטיב פי' בברכת המוון דקמוכה לחברתה שפוחת בברוך שניא
ביבנה מיקנה ופריך והרי קידוש דקמוכה לנורא פי' הגפן ופוחתין בברוך שניא היא שאס היא אוכל כעבוד יוס עד שיקדש יוס
אינו מברך גורא פי' הגפן ופריך והרי סופה של קידוש שחותמת בברוך וסלקא דעתך דכולה הודאה היא והיא בברכת פירות ומלות
א"ר יונה טופס ברכה כך היא דלמר ר' יודן מטבע קר פוחת בברוך ואינו חומס בברוך מטבע ארוך פוחת בברוך וחומס בברוך
פי' וקידוש הוא מטבע ארוך ויש הפסק שאומר כי הוא יוס תחלה לתקרא קודש ולכן חומס בברוך: השוב והמטיב פוחת ואינו
חומס בברוך. וא"ת והלא ארוכה היא ועוד דר"ת פי' שצריך לומר ג' גמולות ג' טבנות כמו ג' מלכות דלמר בכרית (ד' מט.) לריכה ג'
מלכות לבד מדידיה וי"ל שאין זה אריכות אלא שמוכר שם שמים בהרבה לשונות מלכתי יוצרתי קדושת קדוש יעקב רועני כו' ואין ראי לחתום בברוך:
קשיא

מסורת הש"ס
(ב) בכרית דף מו. ט. ס'
שלא יאמריו שמפתח
חסיין וגי' פ"י חסומיה
דרבנן. (ג) ורימיה י'.
(ד) בכרית מח. א.

מוסף רש"י
ישיש מהן פוחת
בברוך. כגון ברכת פירות
ומלות פוחת ואינו חומס
בברוך: ויש
בברכות מו. א.